

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2019 m. lapkričio 5 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Ina Kirkutienė, susipažinusi su ... <234 asmenų>... grupės (toliau – ieškovų grupė) ieškiniu atsakovei Lietuvos Respublikai, atstovaujamai Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, valstybės įmonės „Valstybinių miškų urėdija“ dėl pagrindinių miškų kirtimo „Natura 2000“ teritorijose uždraudimo,

n u s t a t ė:

Pareiškėjai 2018 m. gruodžio 3 d. kreipėsi į apylinkės teismą su grupės ieškiniu, prašydami uždrausti atsakovui Lietuvos valstybei, atstovaujamai Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir valstybės įmonės (toliau – ir VĮ) Valstybinių miškų urėdija, atlikti veiksmus – „Natura 2000“ teritorijose valstybiniuose miškuose vykdyti pagrindinius (plynuosius ir atrankinius) miško kirtimus.

Specialioji teisėjų kolegija bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams spręsti 2019 m. vasario 13 d. nutartimi pripažino, kad ginčas teisingas administraciniam teismui, ir persiuntė bylą Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. vasario 19 d. nutartimi nustatė terminą pareiškėjams iki 2019 m. kovo 5 d. pašalinti nustatytus skundo trūkumus, t. y. pateikti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 24 ir 25 straipsnių reikalavimus atitinkantį skundą, be kita ko, nurodyti konkrečius viešojo administravimo subjekto(ų) galbūt neteisėtus veiksmus (aktus) ir kt., pateikti skundžiamus aktus.

Pareiškėjai 2019 m. kovo 6 d. pateikė grupės skundą, prašydami:

1. panaikinti Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. (12-6)-D8(E)-1185 (toliau – ir 2018 m. lapkričio 12 d. raštas) ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. (12-6)-D8-5758 (toliau – ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštas) priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d. pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą;

2. panaikinti Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu priimtą administracinį sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura

2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo;

3. įpareigoti VĮ Valstybinių miškų urėdiją kreiptis į direkcijas, kurių administruojamose teritorijose yra įsteigtos „Natura 2000“ teritorijos arba kurioms tokios teritorijos priskirtos vertinimui Valstybės saugomų teritorijų tarnybos įsakymu, dėl Lietuvos Respublikoje esančiose „Natura 2000“ teritorijose – pagal sąrašus, patvirtintus aplinkos ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. D1-210, 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281 ir 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 – vykdomų ir planuojamų vykdyti pagrindinių miško kirtimų ūkinių veiklų valstybiniuose miškuose poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo;

4. įpareigoti Vyriausybę, Aplinkos ministeriją ir VĮ Valstybinių miškų urėdiją nutraukti neteisėtus veiksmus – sustabdyti valstybinių miškų pagrindinius miško kirtimus Lietuvos Respublikoje esančiose „Natura 2000“ teritorijose – pagal sąrašus, patvirtintus aplinkos ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. D1-210, 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281 ir 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 – iki tol, kol bus gautos atitinkamų teritorijų ūkinių veiklų reikšmingumo „Natura 2000“ teritorijoms išvados.

Pareiškėjai 2019 m. kovo 7 d. pateikė prašymą dėl galbūt praleisto termino 2018 m. lapkričio 12 d. ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštams apskųsti atnaujinimo, kuriame termino praleidimo priežastis siejo su proceso teisės specifika, bendrosios kompetencijos teismui pateiktą grupės ieškinį performuluojant į administracinių bylų teisenos taisyklės atitinkantį grupės skundą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. kovo 12 d. nutartimi atsisakė priimti grupės skundą, nes, jo vertinimu, pareiškėjai skunde nenurodė konkrečių Aplinkos ministerijos ir VĮ Valstybinių miškų urėdijos priimtų administracinių aktų, kurie galbūt yra susiję su grupės skunde nurodytais tariamais pažeidimais, be to, ginčo pagrindiniai miško kirtimai valstybiniuose miškuose apima skirtingas Lietuvos teritorijas, aplinkybės, kuriomis galbūt daromi grupės skunde įvardijami pažeidimai, jų mastas gali iš esmės skirtis, todėl nėra pagrindo teigti, kad skundas grindžiamas tapačiomis arba panašiomis faktinėmis aplinkybėmis ir juo siekiama apginti į grupę susijungusių fizinių ar juridinių asmenų tapačias ar panašaus pobūdžio teises ar įstatymų saugomus interesus ir kad grupės skunde keliamus reikalavimus būtų tiksliausia, efektyviausia ir tinkamiausia nagrinėti pagal grupės skundo proceso taisyklės.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. birželio 26 d. nutartimi iš dalies tenkino pareiškėjų atskirąjį skundą, t. y. panaikino Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. kovo 12 d. nutartį ir perdavė skundo priėmimo klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, nes, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas rėmėsi tik specialiosiomis teisės normomis, reguliuojančiomis grupės skundo padavimą, ir neanalizavo, ar yra bendros procesinės prielaidos ir sąlygos kreiptis į teismą, ar jų buvimą pagrindžia pareiškėjų paduotas skundas.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. liepos 11 d. nustatė terminą pareiškėjams iki 2019 m. liepos 25 d. pašalinti skundo trūkumus, t. y. pateikti grupės skundą, kuriame būtų aiškiai nurodytas skundo pagrindas ir dalykas, pateikti skundžiami sprendimai, nurodyti atsakovai.

Pareiškėjai 2019 m. liepos 24 d. pateikė prašymą dėl išplėstinės teisėjų kolegijos sudarymo, 2019 m. liepos 11 d. teismo nutarties išaiškinimo ir termino trūkumams pašalinti pratęsimo. Prašyme pareiškėjai teigė, jog 2019 m. liepos 11 d. nutartis buvo netinkamai motyvuota ir jiems nesuprantamas šios nutarties turinys, t. y. neaišku, kokių konkrečių įstatymo

reikalavimų ir kodėl neatitinka konkretūs grupės skundo elementai bei jame suformuluoti reikalavimai, kodėl nurodyti atsakovai nėra tinkami. Pareiškėjai paaiškino, kad jie į atsakovus su pretenzija-pranešimu kreipėsi siekdami įvykdyti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441² straipsnyje įtvirtintas sąlygas pasinaudoti grupės ieškinio institutu. Grupės skunde nurodyti konkretūs administraciniai aktai – Aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštai – yra susiję su grupės skunde nurodytais pažeidimais ir šie administraciniai aktai pagrįstai tiesiogiai nurodyti kaip skundo dalykas. Administracinių aktų ginčijimas patenka į administracinio teismo kompetenciją. Be to, byloje ne tik skundžiami administraciniai sprendimai, bet ir pareikšti reikalavimai dėl atsakovų neveikimo teisėtumo ištyrimo. Pareiškėjai tvirtino, jog jų pateiktas grupės skundas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 885 patvirtintos Grupės ieškinio koncepcijos, kuria remiantis parengtos ir grupės ieškinį, ir grupės skundą reglamentuojančios teisės normos, nuostatos, nes šiuo atveju skundą padavė pakankamai gausi asmenų grupė (vien inicijuojant bylą buvo 234 veiksnūs asmenys), kuriuos sieja tapatūs materialiniai teisiniai santykiai (be kita ko, gyvenimas Lietuvos gamtinėje aplinkoje, apsijungimas į grupę pagal siekiamą interesą bei šios grupės vardu pateikti reikalavimai) ir bendras suinteresuotumas bylos baigtimi (siekis sustabdyti, pareiškėjų nuomone, neteisėtai vykdomus plynuosius ir atvejinius miško kirtimus saugomose „Natura 2000“ tinklo teritorijose, neturint privalomos reikšmingumo išvados, kuriais niokojamos Lietuvos Respublikos Konstitucijos saugomos gamtos vertybės). Pareiškėjų nuomone, tokiu vengimu priimti grupės skundą, kuris pridengiamas neaiškiai išdėstytais menamais skundo trūkumais, yra pažeidžiama jų teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos, teisė į teisingą procesą bei Konvencijoje dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, kuri pasirašyta Jungtinių Tautų 1998 m. birželio 25 d. Orhuse, ratifikuota 2001 m. liepos 10 d. įstatymu ir Lietuvoje įsigaliojo 2002 m. balandžio 28 d. (toliau – ir Orhuso konvencija), įtvirtintos nuostatos dėl teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais. Teismų pozicija, kad suinteresuota visuomenė neturi teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais, jei neįrodoma, jog pažeista konkreti subjektyvioji besikreipiančiojo teisė, neatitinka nei Orhuso konvencijos dvasios, nei grupės skundo instituto paskirties.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. liepos 26 d. nutartimi nutarė pareiškėjų grupės skundą laikyti nepaduotu ir grąžinti jų atstovui sumokėtą 300 Eur žyminį mokestį.

Pareiškėjai atskiruoju skundu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, prašydami panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. liepos 26 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – grupės skundą priimti, taip pat prašė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą bei sudaryti išplėstinę teisėjų kolegiją grupės skundo priėmimo klausimui spręsti.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. spalio 16 d. nutartimi pareiškėjų atskirąjį skundą tenkino iš dalies: panaikino Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. liepos 26 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti pareiškėjų grupės skundo reikalavimus panaikinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. (12-6)-D8(E)-1185 ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. (12-6)-D8-5758 priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d. pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą; taip pat sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio

pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo, ir šioje dalyje perdavė skundo priėmimo klausimą pirmosios instancijos teismui spręsti iš naujo. Likusių Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. liepos 26 d. nutarties dalį apeliacinės instancijos teismas paliko nepakeistą.

Pagal ABTĮ 25 straipsnio 1 dalį prie skundo turi būti pridėtas skundžiamas aktas, jei būtina, įrodymai apie skundžiamo akto gavimo (įteikimo) datą.

Pareiškėjai skundu, gautu 2019 m. kovo 6 d., prašo panaikinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. (12-6)-D8(E)-1185 ir 2018 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. (12-6)-D8-5758 priimtą sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti grupės pareiškėjų vardu 2018 m. spalio 18 d. pretenzijoje-pranešime pateiktą prašymą kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, ir nustatyti „Natura 2000“ teritorijose ir joms artimoje aplinkoje vykdomų ir planuojamų vykdyti miškų kirtimo ūkinių veiklų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumą; taip pat sprendimą, kuriuo nurodoma, kad miško kirtimams, kai neketinama keisti žemės naudojimo, nors jis ir yra Europos ekologinio tinko „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo. Pareiškėjai įrodymų, kada gavo ginčijamus aktus, prie skundo neprisidėjo, todėl privalo juos pateikti teismui.

Tuo atveju, jei skundo padavimo teismui terminas yra praleistas, pareiškėjai turi teisę teismui pateikti motyvuotą ir objektyviais įrodymais pagrįstą prašymą atnaujinti šį terminą (ABTĮ 30 str.).

Teismas, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 12 straipsniu, 33 straipsnio 1 dalimi, 107-108 straipsniais,

n u t a r i a:

nustatyti pareiškėjams, atstovaujamiems advokatų Sauliaus Dambrausko ir Rūtos Visocnik, terminą iki 2019 m. lapkričio 19 d. pašalinti skundo trūkumus: pateikti įrodymus, patvirtinančius Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2018 m. lapkričio 12 d. rašto Nr. (12-6)-D8(E)-1185 ir 2018 m. gruodžio 7 d. rašto Nr. (12-6)-D8-5758 įteikimo (gavimo) datą.

Nutartyje nustatytu terminu trūkumų nepašalinus, grupės skundas bus laikomas nepaduotu.

Nutartis neskundžiama.

Teisėja

Ina Kirkutienė